

Dokument na rokovanie

**B9-0169/2024 }
B9-0170/2024 }
B9-0171/2024 }
B9-0176/2024 }
B9-0178/2024 }
B9-0180/2024 } RC1**

13.3.2024

SPOLOČNÝ NÁVRH UZNESENIA

predložený v súlade s článkom 132 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,

ktorý nahrádza tieto návrhy uznesenia:

B9-0169/2024 (S&D)
B9-0170/2024 (ECR)
B9-0171/2024 (The Left)
B9-0176/2024 (Verts/ALE)
B9-0178/2024 (Renew)
B9-0180/2024 (PPE)

o vrátení rumunského národného pokladu nelegálne privlastneného Ruskom
(2024/2605(RSP))

**Michael Gahler, Eugen Tomac, Traian Băsescu, Siegfried Mureșan,
Ioan-Rareș Bogdan, Vasile Blaga, Daniel Buda, Cristian-Silviu Bușoi,
Gheorghe Falcă, Mircea-Gheorghe Hava, Marian-Jean Marinescu,
Dan-Ștefan Motreanu, Gheorghe-Vlad Nistor, Loránt Vincze, Iuliu
Winkler, Rasa Juknevičienė, Andrius Kubilius**
v mene skupiny PPE
Rovana Plumb, Dan Nica, Victor Negrescu, Mihai Tudose, Claudiu

RC\1298929SK.docx

PE760.481v01-00 }
PE760.482v01-00 }
PE760.483v01-00 }
PE760.487v01-00 }
PE760.489v01-00 }
PE760.491v01-00 } RC1

Manda, Adrian-Dragoş Benea, Carmen Avram, Maria Grapini, Corina Creţu

v mene skupiny S&D

Vlad-Marius Botoş, Petras Auštrevičius, Fabio Massimo Castaldo, Dita Charanzová, Vlad Gheorghe, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Urmas Paet, Dragoş Pîslaru, Hilde Vautmans

v mene skupiny Renew

Nicolae Ştefănuţă

v mene skupiny Verts/ALE

Cristian Terheş

v mene skupiny ECR

Martina Michels

v mene skupiny The Left

Návrh uznesenia Európskeho parlamentu o vrátení rumunského národného pokladu nelegálne privlastneného Ruskom (2024/2605(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Rusku,
- so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), najmä na jej články 6, 36 a 167,
- so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (ZEÚ), najmä na jej preambulu a na jej článok 3 ods. 3,
- so zreteľom na Haagsky dohovor z roku 1954 o ochrane kultúrnych hodnôt v prípade ozbrojeného konfliktu,
- so zreteľom na stanovisko Parlamentného zhromaždenia Rady Európy č. 193 (1996) z 25. januára 1996 s názvom Žiadosť Ruska o členstvo v Rade Európy a na rezolúciu Parlamentného zhromaždenia Rady Európy č. 1896 (2012) z 2. októbra 2012 s názvom Plnenie povinností a záväzkov Ruskou federáciou,
- so zreteľom na rusko-rumunskú Zmluvu o priateľských vzťahoch a spolupráci zo 4. júla 2003 a na pripojené spoločné vyhlásenie ministrov zahraničných vecí Rumunska a Ruska, ktorým sa zriadila spoločná rumunsko-ruská komisia na skúmanie otázok vyplývajúcich z histórie dvojstranných vzťahov vrátane otázky rumunského pokladu,
- so zreteľom na Dohovor o opatreniach na zákaz a zamedzenie nedovoleného dovozu, vývozu a prevodu vlastníctva kultúrnych statkov, ktorý bol prijatý 14. novembra 1970 na 16. zasadnutí Generálnej konferencie UNESCO,
- so zreteľom na Dohovor UNESCO zo 16. novembra 1972 o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/60/EÚ z 15. mája 2014 o navrátení predmetov kultúrnej hodnoty nezákonne vyvezených z územia členského štátu a o zmene nariadenia (EÚ) č. 1024/2012¹,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 13. decembra 2022 o akčnom pláne EÚ proti nedovolenému obchodovaniu s kultúrnymi objektmi (COM(2022)0800),
- so zreteľom na Rámcový dohovor Rady Európy z 27. októbra 2005 o hodnote kultúrneho dedičstva pre spoločnosť (CETS č. 199),
- so zreteľom na Dohovor Rady Európy z 19. mája 2017 o priestupkoch týkajúcich sa

¹ Ú. v. EÚ L 159, 28.5.2014, s. 1.
RC\1298929SK.docx

kultúrnych statkov (CETS č. 221),

- so zreteľom na všeobecné zásady medzinárodného práva uznané štátmi, ako je zásada zvrchovanosti a nezasahovania, zásada dobrej viery a zásada mierového riešenia sporov,
 - so zreteľom na článok 132 ods. 2 a ods. 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže zlaté rezervy štátu predstavujú kľúčové finančné aktívum, ktoré zabezpečuje stabilitu jeho meny a posilňuje dôveru v hospodársku silu krajiny;
- B. keďže štátne zlaté rezervy zohrávajú jedinečnú a dlhodobú úlohu vo financiách a v hospodárstve a predstavujú kľúčovú zložku menových rezerv jednotlivých krajín; keďže počas finančných kríz zlaté rezervy centrálnych bánk fungujú ako bezpečné aktívum v obdobiach otrasov na trhu;
- C. keďže v preambule ZFEÚ sa uvádza, že signatári čerpajú „inšpiráciu z kultúrneho, náboženského a humanistického dedičstva Európy“ a želajú si „prehlbiť solidaritu medzi národmi pri rešpektovaní národnej histórie, kultúry a tradícií,“ a v článku 6 ZFEÚ sa kultúra uvádza ako oblasť politiky v rámci „druhov a oblastí právomoci Únie“, pričom EÚ môže vykonávať rôzne činnosti, „ktorými podporuje, koordinuje alebo dopĺňa činnosti členských štátov“; keďže podľa článku 36 ZFEÚ majú členské štáty výsadu vymedziť svoje národné kultúrne bohatstvo v rámci svojej jurisdikcie a vykonávať potrebné opatrenia na jeho ochranu;
- D. keďže pojem „rumunský národný poklad“ zahŕňa 91,5 tony čistého zlata patriaceho do zlatých rezerv Národnej banky Rumunska, kráľovské zbierky klenotov a vzácných mincí, ktoré majú numizmatickú a kultúrnu hodnotu nezávislú od hodnoty samotného zlata, ako aj kultúrne, náboženské a archívne objekty, ktoré sú súčasťou rumunského národného dedičstva;
- E. keďže na vrátenie kultúrnych objektov a národného pokladu, ktoré boli nezákonne vyvezené z územia členského štátu EÚ v rozpore s platnými právnymi predpismi alebo podmienkami, za ktorých bolo udelené dočasné povolenie na ich vyvezenie, existujú právne dôvody; keďže Rumunsko má plne právoplatný nárok na svoj národný poklad, ktorý bol v rokoch 1916 a 1917 prevezený pred nebezpečenstvom do Ruska;
- F. keďže poklad bol uložený v Rusku s ubezpečením, že bude v plnom rozsahu navrátený v súlade s podpísanými dokumentmi, ktoré majú hodnotu medzinárodných zmlúv;
- G. keďže nezákonné privlastnenie si rumunského národného pokladu Ruskom predstavuje porušenie medzinárodného práva a zvykov, pretože presun zlatých rezerv, ako aj rozsiahlej zbierky kultúrnych, náboženských a archívnych objektov do úschovy počas výnimočných okolností je predmetom riadne zdokumentovanej a právoplatnej oficiálnej dohody s právnymi zárukami vrátenia, pričom povinnosti v nej stanovené sa ignorovali;
- H. keďže v nadväznosti na spoločné vyhlásenie ministrov zahraničných vecí Rumunska a Ruska zo 4. júla 2003 obe strany zriadili spoločnú rumunsko-ruskú komisiu na

skúmanie otázok vyplývajúcich z histórie dvojstranných vzťahov vrátane otázky rumunského pokladu uloženého počas prvej svetovej vojny v Moskve; keďže táto komisia sa stretla za 15 rokov len päťkrát, pričom jej posledné zasadnutie sa konalo v roku 2019; keďže v protokoloch prijatých na konci týchto zasadnutí ruská strana uznala nárok Rumunska voči Ruskej federácii a súhlasila s tým, že dokumenty predložené rumunskou stranou sú pravé a majú status medzinárodnej zmluvy, ktorá potvrdzuje uloženie kultúrneho bohatstva Rumunska vrátane pokladu jeho národnej banky v Rusku;

- I. keďže Ruská federácia je právnym nástupcom Sovietskeho zväzu, ktorý pokračoval v právnej subjektivite cárskeho Ruska, a preto je povinná vrátiť tento majetok, ktorý patrí Rumunsku;
- J. keďže navrátenie privlastneného rumunského národného pokladu má veľký význam pre inštitucionálnu aj národnú pamäť krajiny; keďže navrátenie kultúrneho dedičstva nezákonne ukoristeného z krajiny pôvodu má zásadný význam pre ochranu všeobecnej hodnoty kultúrneho dedičstva;
- K. keďže dosiahnuť vrátenie rumunského národného pokladu si vyžaduje individuálnu európsku reakciu;
 1. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Rusko v plnom rozsahu nevrátilo rumunský národný poklad Rumunsku v súlade so záväzkom výslovne uvedeným v oficiálnych dvojstranných dohodách medzi týmito dvoma štátmi a ako sa predpokladá podľa medzinárodného práva a noriem;
 2. naliehavo vyzýva Ruskú federáciu, aby Rumunsku v plnej miere vrátila zvyšok rumunského národného pokladu, ktorý bol v rokoch 1916 a 1917 vyvezený do úschovy do Ruska;
 3. pripomína, že nezákonné privlastnenie si rumunského národného pokladu Ruskom je ojedinelý medzinárodný prípad, keď boli zlaté devízové rezervy určitého štátu spolu s kultúrnymi, náboženskými a archívnymi objektmi, ktoré sú súčasťou národného dedičstva uvedeného štátu, zverené do úschovy inému štátu na základe dohody, ktorú potvrdzujú právoplatné dokumenty a ktorá poskytuje právne záruky vrátenia, ale v rozpore s medzinárodným právom a zvykmi nakoniec tieto záväzky neboli dodržané;
 4. uznáva, že národný poklad, ktorý sa previezol do Ruska na úschovu v rokoch 1916 a 1917 v ťažkých časoch prvej svetovej vojny so zárukou vlády cárskeho Ruska týkajúcou sa bezpečnosti dopravy, bezpečnosti uloženia a bezpečnosti jeho vrátenia Rumunsku, je bezprecedentným medzinárodným prípadom nezákonného privlastnenia si zlatých rezerv a predmetov kultúrneho dedičstva, ktorý dlhodobo znepokojuje rumunskú spoločnosť;
 5. konštatuje, že prvá svetová vojna prinútila vtedajšiu rumunskú vládu, aby zverila svoj národný kultúrny poklad spojeneckému štátu, a tak ho ochránila pred zničením; pripomína, že v ťažkých vojnových časoch prepravili desiatky vlakových vozňov

väčšinu rumunského národného pokladu na úschovu do cárskeho Ruska, kde mal ostať do uzavretia mieru, s podrobným súpisom zlatých rezerv Národnej banky Rumunska, pričom Rusko sa zaručilo za ich ochranu a vrátenie, čo v tom čase dosvedčili iné štáty; zdôrazňuje, že národný poklad, ktorý bol zákonne uložený do úschovy Ruska, pozostával z 91,5 tony čistého zlata patriaceho do rezervy Národnej banky Rumunska, kráľovských zbierok klenotov a vzácných mincí, spolu s drahocennými predmetmi kultúrnej a historickej hodnoty, ako sú štátne archívy, dokumenty, vzácne historické rukopisy, historické maľby, vzácne knihy a zbierky mnohých verejných a súkromných inštitúcií dokumentujúce viac než päť storočí rumunských dejín;

6. zdôrazňuje, že napriek niekoľkým pokusom o diplomatické rokovania po prvej svetovej vojne Rusko rumunský národný poklad nikdy úplne nevrátilo, hoci jeho vrátenie bolo právne stanovené v oficiálnej dvojstrannej dohode medzi týmito dvoma štátmi;
7. konštatuje, že niektoré kultúrne, náboženské a archívne objekty z národného pokladu, ktoré si nezákonne privlastnilo Rusko, boli Rumunsku vrátené v rokoch 1935 a 1956; zdôrazňuje však, že doteraz nebolo vrátené nič z 91,5 tony čistého zlata, ktoré je súčasťou rezerv Národnej banky Rumunska, napriek protokolom podpísaným po prevezení pokladu do Ruska;
8. vyjadruje znepokojenie nad tým, že napriek vytvoreniu spoločnej rumunsko-ruskej komisie expertov poverenej rokovaniami o tejto otázke sa úsilie o návrat rumunského národného pokladu vrátane nezákonne privlastnených zlatých rezerv Národnej banky Rumunska prostredníctvom dvojstranných diplomatických kanálov medzi Rumunskom a Ruskom stretlo s neochotou Ruska vrátiť to, čo si predchádzajúce režimy nezákonne ponechali v rozpore s podpísanými protokolmi o vrátení;
9. zdôrazňuje, že treba venovať osobitnú pozornosť ochrane národného pokladu jednotlivých členských štátov, ako je stanovené v zmluvách EÚ;
10. víta značné úsilie EÚ o ochranu národného, kultúrneho a historického dedičstva uplatňovaním právnych predpisov a mechanizmov spolupráce, ktorými sa riadi vrátenie nezákonne nadobudnutých predmetov kultúrnej hodnoty a častí dedičstva z území krajín EÚ, a jej úsilie bojovať proti obchodovaniu s kultúrnymi statkami;
11. uznáva, že smernica 2014/60/EÚ je kľúčovým pilierom záväzku EÚ chrániť národné poklady a predmety kultúrnej hodnoty, zatiaľ čo akčný plán EÚ proti nedovolenému obchodovaniu s kultúrnymi objektmi potvrdil širší záväzok EÚ chrániť kultúrne dedičstvo; zdôrazňuje, že nezákonne vyvezené predmety kultúrnej hodnoty sa musia vrátiť bez ohľadu na to, či boli premiestnené v rámci Únie alebo vyvezené do štátu mimo EÚ; konštatuje, že zatiaľ čo podľa príslušných ustanovení ZFEÚ sa súčasne právne predpisy EÚ týkajú vrátenia kultúrnych objektov a národného pokladu, ktoré pred 1. januárom 1993 nezákonne vyviezol jeden členský štát do iného členského štátu, vrátenie rumunského národného pokladu je osobitný prípad, ktorý si vyžaduje osobitné riešenie; zdôrazňuje, že vzhľadom na výnimočnú povahu nezákonného privlastnenia rumunského národného pokladu, ktorá poukazuje na jeho špecifickosť, je žiaduca zodpovedajúca európska reakcia, aby sa uľahčilo jeho vrátenie, a tak sa rozšíril rozsah

prístupu EÚ k vráteniu majetku kultúrnej hodnoty nezákonne vyvezeného z území krajín EÚ;

12. zdôrazňuje, že na dosiahnutie vrátenia predmetov kultúrnej hodnoty a národného pokladu niektorého z členských štátov EÚ, ktoré si nezákonne privlastnil štát, ktorý nie je členom EÚ, je potrebný intenzívny diplomatický dialóg na bilaterálnej úrovni aj v rámci medzinárodných fór;
13. vyzýva Komisiu, aby rozšírila rozsah pôsobnosti politík EÚ, ktorými sa riadi ochrana predmetov kultúrnej hodnoty, o navrátenie národného pokladu vyvezeného počas vojny na základe dvojstranných dohôd medzi štátmi;
14. vyzýva Komisiu a Európsku službu pre vonkajšiu činnosť, aby zahrnuli vrátenie rumunského národného pokladu do diplomatického dvojstranného programu upravujúceho vzťahy medzi EÚ a Ruskom, keď regionálny kontext umožní obnovenie politického dialógu medzi stranami;
15. vyzýva Komisiu, aby vytvorila konkrétne synergie s rumunským štátom, Národnou bankou Rumunska a ďalšími relevantnými inštitúciami s cieľom vyvíjať koordinované úsilie a využiť všetky diplomatické prostriedky na mediáciu, podporu komunikácie s ruskými partnermi tam, kde je to vhodné, a hľadanie riešení, ktoré zabezpečia, aby sa stratený národný poklad bezodkladne vrátil tam, kam patrí;
16. vyzýva Komisiu, aby preskúmala možnosť konať ako partner rumunských zástupcov zapojených do rumunsko-ruskej spoločnej komisie poverenej rokovaniami o vrátení rumunského národného pokladu;
17. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, Európskej službe pre vonkajšiu činnosť, vládam a parlamentom členských štátov, Rade Európy a jej Parlamentnému zhromaždeniu, Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe a štátnym inštitúciami Ruskej federácie.